

Примхи дітей

РЕКОМЕНДАЦІЇ БАТЬКАМ

*«Наші діти – це наша старість.
Правильне виховання – це наша щаслива старість,
Погане виховання – це наше майбутнє горе,
Це наші сльози, це наша провина перед іншими людьми»
А. Макаренко*

Буває так, що батьки іноді не в силі стримувати свої емоції, а це негативно впливає на розвиток дитини.

Деякі батьки готові зізнатися в тому, що діти іноді просто зводять їх із розуму своєю поведінкою. То вони кажуть «так», а вже за хвилину — «ні», то вперто повторюють «я сам» і наполягають на своїй незалежності, а потім із таким самим завзяттям відмовляються щось робити. Отак і точаться бурхливі баталії батьків і дітей, і нема тому, здається, краю.

Приборкуючи норовливого малюка, ми повинні неодмінно пам'ятати таке:

У жодному разі не слід сприймати незрозумілу, з погляду здорового глузду, поведінку дитини як особисту образу. Ви повинні пам'ятати, що ваша дитина поводиться так зовсім ненавмисно! Вона аж ніяк немає на меті перетворити ваше життя на страхіття або позбутися вас, бо ви погані батьки. Головна мета дошкільника — перевірити наскільки непорушні правила поведінки, що йому нав'язують дорослі. Тому дитина підсвідомо йде на хитрість, відмовляючись коритися будь-яким вимогам батьків. Діти нічого не хочуть сприймати на віру, адже завдяки своїй недовірливості вони розвиваються емоційно, фізично й соціально. Така поведінка нормальна.

Поводячись несподівано, спонтанно, але начебто нещиро, дитина перевіряє своїх батьків, шукаючи відповіді на запитання: «А яке місце належить мені в навколишньому світі? Хто відповідає за мої дії? Якщо мама, як це було завжди, то чи потрібно мені контролювати своє життя?». Дорослі кілька разів на день пояснюють дитині, як їй слід поводитися, щоб бути в безпеці й жити в злагоді з іншими. Дитина вбирає цю інформацію, немов губка, але потім не знає, що з нею робити. Малюк спочатку провокує батьків на певну реакцію своїми «не хочу» й «не буду», а потім, залежно від цієї реакції, сортує адресовані вимоги на суворі й не суворі.

Турбуватися треба саме тим батькам, діти яких надто покірні й виконують будь-які вказівки, а вередливість — це нормальний етап в розвитку дитини. Ця поведінка виникає тоді, коли малюк починає усвідомлювати свою окремість від батьків і вихователів, починає відчувати себе незалежним і здатним до самостійних дій. Це відкриття, з одного боку, наповнює дитину гордістю й

радістю, а з іншого — породжує страх перед усім новим. Саме тому діти постійно балансують між «я сам» і «не буду».

Дошкільнята використовують примхи, щоб переконатися, наприклад, чи правильно вони зрозуміли мамині заборони.

Це ж ми з вами знаємо, що на оббивці канапи малювати не можна, а трирічний малюк може подумати, що мама заборонила йому це робити лише тому, що була не в гуморі. Тому за кілька днів він знову спробує перетворити однотонну канапу на смугасту за допомогою фломастерів. Йому треба переконатися, чи справді так робити не слід. Мама, напевно, подумає, що малюк свідомо хоче роздратувати її. Та годі вам! У нього є важливіші турботи! Ваша дитина категорично відмовляється одягатися. Чому вона так робить?

Тому що перевіряє вимоги дорослих на міцність. Дитина намагається зрозуміти, чи справді ситуація змінилася, і тепер за її вдягання вранці повинна відповідати вона сама, а не мама, як раніше. Дошкільник відчуває, що від нього чекають якихось дій, але ніяк не може взяти ситуацію під контроль через свій вік. Зазвичай подібні суперечки тривають доти, доки малюк не переконається, що робити потрібно саме так, як кажуть батьки, а не інакше. Важливо, щоб батьки були терплячі, налаштовувалися на переконання, а не на крик і покарання. Це непросто, але можливо, якщо дотримуватися деяких правил.

Правила й техніка спілкування з дитиною дошкільного віку

1. Дорослі повинні чітко визначити, яких правил дитина повинна дотримуватися завжди й обов'язково, а які можна іноді й порушити. А щоб малюкові було легше підкоритися, запропонуйте йому компроміс. Наприклад, якщо дитині дуже хочеться ліпити з пластиліну на килимі в спальні, розстеліть на ньому клейонку, або попросіть дитину погратися на кухні.

2. Не встановлюйте забагато лімітів. Інакше ви не лише придушите дитячу допитливість, а й змусите дитину розпочати боротьбу, у якій батьки зазвичай програють. Якщо дорослі скаржаться на те, що дитина занадто часто вередує, це означає, що дитина живе у світі тотальних заборон.

3. Якщо малюк на всяку вашу вказівку реагує, не замислюючись, словом «ні», звертайтеся до нього так, щоб він просто не зміг вам так відповісти. Наприклад, замість того, щоб грізно сказати: «То ти будеш нарешті вдягатися?», краще запропонуйте «Давай я допоможу тобі вдягнутися», або запитайте: «Що ти хочеш одягнути — штани чи шорти?» Хороший спосіб пом'якшити негативне враження від заборон — висловлювати свої вимоги так, щоб вони не звучали категорично.

4. Допоможіть дитині дошкільного віку впоратися зі своїми почуттями. Вона ще занадто маленька, щоб увечері сказати «Я сьогодні дуже втомилася, бо в мене стрес». Замість цього вона влаштує вам по дорозі з садка істерику через не куплену цукерку. Заспокойте малюка такими словами: «Я знаю, що в у тебе був важкий день, тому зараз ми прийдемо додому і я придумаю тобі цікаву гру». Тоді дитина зрозуміє,

що з нею відбувається, і не перевірять, чи так уже погано волати посеред магазину. Крім того, їй буде приємно, що ви уважні до її емоцій.

5. Будьте готові до несподіваних витівок свого малюка. Пам'ятайте, що дошкільник ще не вміє володіти собою так, як дорослі.

Будь-яка зміна обставин може викликати в нього бажання суперечити вам. Подібну реакцію може спровокувати напружена ситуація в сім'ї, наприклад, розлучення батьків або погіршення фінансового становища. Та й від власних проблем у вигляді мокрих штанців або переведення із однієї групи до іншої малюкові нікуди не дітися. Це відбувається тоді, коли дитина невпевнена в собі, через втрату контролю над собою й над ситуацією, а зовсім не тому, що їй хочеться вередувати й псувати вам нерви.

Пам'ятайте, що виховання — це нелегка праця. І небагато батьків може поводитися з дітьми день у день однаково. Ми періодично відчуваємо свою безпорадність перед примхами дітей дошкільного віку, і як результат зганяємо злість на них. Якщо ви втратили самовладання, найкращий вихід — вибачитися перед дитиною. І ви переконаєтеся, що вона охоче вас пробачить. Добре допомагає в критичних ситуаціях і почуття гумору. Не хвилюйтеся, рано чи пізно ваш малюк зрозуміє все, чого ви його навчили, і буде хорошою людиною. На все свій час!

Маленька дитина входить у складний багатогранний світ, у якому їй доводиться бачити не тільки добро й справедливість, а й зло, нечесність, корисливість. Тож малюка потрібно навчити відрізняти добре від поганого. Педагогічно доцільними способами формування у дошкільнят моральних рис є: етичні бесіди, читання художньої літератури; емоційно-позитивний стиль спілкування дорослих з дітьми, виявлення довіри до дитини; створення ситуацій, що потребують реального прояву моральних рис. Гарний результат, зокрема в морально-етичному вихованні дітей, має застосування техніки, запропонованої американським психологом Альфредом Адлером (*таблиця*).

Техніка спілкування дорослого з дитиною

Констатувальний опис	Дорослий пояснює дитині, що може трапитися, якщо вона зробить певний вчинок. Наприклад: «Коли ти кинеш іграшку у вікно, воно може розбитися, й звідти подме холодний вітер. Тоді всім дітям і тобі буде холодно й незатишно»
Відтворення дій	Дорослий повторює дії дитини. Наприклад: якщо дитина поклала ноги на стіл, дорослий діє так само, тобто теж кладе ноги на стіл. Звичайно, дитина зверне на це увагу й зробить зауваження дорослому. Так вона проаналізує і свій вчинок, зрозуміє, чому робити так не потрібно
Метод переконання	Дорослий переконливо пояснює дитині, як вона має поводитися в певній ситуації. Наприклад: «Якщо ти попросиш у Дмитрика вибачення, він товаришуватиме з тобою, і ви разом зможете малювати, гратися. А крім того, з

	тобою товаришуватимуть не лише Дмитрик, а й інші діти»
Правдиві й відкриті відповіді	Дорослий чесно відповідає на запитання дитини. Наприклад: вона запитує: «Звідки беруться діти?» Не варто заводити розповідь про лелеку або капусту, краще чесно відповісти, дати доступну дитині відповідь. Дорослим не слід комплексувати щодо цього приводу. Вони мають знати, що чесність у ставленні до дитини зумовлює згодом правдиве ставлення до них самих
Техніка нескінченних уточнень	Дорослий уточнює запитання, поставлене дитиною. Це своєрідне «напускання туману», якщо на це запитання справді важко відповісти, можна уточнити, яку саме розповідь хоче почути дитина. Наприклад: дитина запитує: «Звідки береться дощ? А ви в неї запитуєте: «А навіщо тобі це знати?» Дитина відповідає, що їй просто цікаво, а ви знову ставите запитання: «А як ти гадаєш, звідки береться дощ?»
Прямі й пробні запитання	У менталітеті українців є звичка завжди помічати недоліки у власних дітей і хороші риси — у чужих. Унаслідок цього породжується неправильне запитання: «Чому ти так зробив?» Але дитина не може відповісти, бо й дорослому це не завжди під силу. Тому правильно було б запитати: «Як сталося, що ти так зробив?» або: «Що спонукало тебе до цього вчинку?» У такому разі дитина не ототожнюватиме себе з негативним персонажем, а оцінить тільки конкретний вчинок. Такій легше буде визнати свою провину, оскільки становище не здаватиметься їй безвихідним
Методика «Пошепки»	Цю техніку часто застосовують самі діти в сюжетно-рольових іграх. Одна дитина шепоче іншій, що та має казати відповідно до ролі, що виконує. Тобто це своєрідне суфлерство. Наприклад: можна з дитиною порозмовляти на тему «Сім'я» або «Дитячий садочок», коли вона говорить; за себе голосно, а дорослий за вихователя — тихенько, підказуючи їй так, що вона має говорити за вихователем.
Перемовини	Дорослий проводить із дитиною перемовини, шукаючи альтернативні вирішення завдань. Досить ефективним методом є «контракт», який передбачає чітко визначені вимоги, які дорослий обговорює з дитиною, а потім контролює їх дотримання. Наприклад: дитина просить новий велосипед. Батьки в такому разі ставлять перед нею вимоги: вона має прибирати у своїй кімнаті, бути ввічливою, не перебивати старших, коли ті розмовляють. І тільки за дотримання цих вимог дитина зможе отримати бажану річ. Проте, звичайно, є тонка межа між вседозволеністю, розпеченістю, байдужістю і черствістю. Зазвичай реакція батьків на дитяче не хочу» буває вкрай різною. «Так, ти зараз це отримаєш», або: «А чого захотів!», чи «Я краще знаю, що тобі треба!». Хоча можна було б запитати, скажімо: «Яку ти хочеш іграшку?» Тобто запропонувати все, що є доступним за ціною, але дає дитині змогу зробити вибір. Або запитати «Чому ти це хочеш?», щоб дитина могла пояснити. Спробуйте у будь-якому знайти компроміс.

Матеріал отримані вільним доступом у мережі Інтернет та з інших загальнодоступних джерел.

Інформація використовується виключно у некомерційних цілях.